

Josipa Lulić

**povjesničarka umjetnosti,
viša asistentica na Odsjeku za povijest
umjetnosti Filozofskog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu**

**Aspekti religijske skulpture na prostoru
rimske Dalmacije u vrijeme Rimskoga
Carstva**

**doktorska disertacija
mentor: dr. sc. Miljenko Jurković, red. prof.**

**Disertacija je obranjena 24. srpnja 2015.
godine na Filozofskom fakultetu Sveučilišta
u Zagrebu, pred povjerenstvom:
dr. sc. Dino Milinović, izv. prof.
dr. sc. Marina Miličević Bradač, red. prof.
dr. sc. Jasna Jeličić Radonić, red. prof.
dr. sc. Nikolina Maraković, doc.
dr. sc. Tin Turković, doc.**

donosi analizu korpusa religijske skulpture s područja provincije Dalmacije u doba Rimskoga Carstva. Odabranim korpusima pristupa se analitički, razmatrajući njihovu geografsku rasprostranjenost, materijal, formalne odlike, ikonografiju, te ih se komparativnom analizom uspoređuje s analognim primjerima u provinciji te u ostatku Carstva, uz korištenje i povijesnog materijala (u prvom redu epigrafskih izvora). Zatim se analiziraju interpretativne teorije (ukoliko postoje) iznesene do sada u literaturi, i to u svjetlu kognitivnih procesa i mogućnosti percepcije i komunikacije religijskih koncepata. Zadnji dio analize obuhvaća interpretaciju pojedinog korpusa na temelju sirovih podataka dobivenih osnovnom povijesnoumjetničkom i povijesnom obradom materijala unutar teorijskog okvira kognitivnih znanosti. x

SAŽETAK

U doktorskoj disertaciji na temelju korpusa skulpture s prikazima božanstava daju se nove interpretacije aspekata religijskog života stanovnika provincije u prvim stoljećim Carstva. Teorijski okviri razmatranja religije u provincijama postavljeni su u svjetlu dekonstrukcije pojma romanizacije u djelima autora poput J. Webster, M. Milleta, T. Derksa, D. Mattinglyja i dr. koji nude drugačiji pogled na korpus religijske skulpture. Promatraju se promjene nastale u rimskoj i starosjedilačkoj religijskoj umjetnosti kroz metodološki okvir kognitivne teorije, baziran na otkrićima kognitivne psihologije o nastanku i prenošenju kulturnih koncepata s jedne strane, te teoriji proširenog uma o korištenju elemenata okoliša za pohranu i obradu podataka s druge. U radu se donosi opsežni teorijski uvod koji daje pregled dosadašnjih teorijskih konceptualizacija procesa romanizacije i rimske religije s jedne strane, te nudi i nov pristup proučavanju religije u provincijama kroz prizmu kognitivne teorije. Drugi dio rada